

Výroční zpráva 2013

Vážení přátelé,

předkládáme vám Výroční zprávu Hnutí DUHA Olomouc za rok 2013. Chtěli bychom vám touto cestou poděkovat za vaši přízeň a podporu a budeme rádi, pokud nám ji zachováte i v následujících obdobích. Stěžejní částí naší práce je ochrana velkých šelem – vlka, rysa a medvěda na česko-slovenském pomezí, ale jak se dozvíte dále, neopouštíme zcela ani naše „olomoucké“ aktivity, i když nejsme schopni se jim z kapacitních důvodů věnovat v plné míře. V uplynulém roce jsme se tudíž soustředili zejména na nově vznikající územní plán pro Olomouc a také ochranu zeleně na území města.

*Výroční zpráva přináší pouze stručný přehled našich aktivit. Pokud se budete chtít dozvědět více o naší činnosti, navštivte **webové stránky Hnutí DUHA Olomouc** olomouc.hnutiduha.cz a **speciální webové stránky věnované projektu ochrany velkých šelem** www.selmy.cz.*

V Olomouci 30. června 2014

Josefa Volfová

koordinátorka Hnutí DUHA Olomouc

Co je Hnutí DUHA?

Hnutí DUHA Olomouc je jednou z jedenácti poboček celostátní ekologické organizace Hnutí DUHA. Místní skupina Olomouc má vlastní právní subjektivitu a samostatné financování. Naše působnost sahá kromě Olomouckého, také do Moravskoslezského a Zlínského kraje, zejména do oblasti CHKO Beskydy. Sídlíme v Olomouci, sedm zaměstnanců a desítky dobrovolníků však pracují decentralizovaně ve všech třech krajích.

Posláním Hnutí DUHA je prosazovat čisté a zdravé prostředí pro každodenní život. Chceme získávat lidi k účasti na změnách společnosti, které omezí znečištění a zajistí ochranu přírody i respekt k ekologickým limitům. Dobré výsledky naší práce tkví v důrazu na věcnost, přesnost a poctivost.

Ochrana velkých šelem

Zachování velkých šelem v naší krajině je pro nás velmi důležitým a zároveň složitým úkolem. Medvěd, rys a vlk se od druhé poloviny 20. století vrací zpět do přírody v oblasti Beskyd, Javorníků a početnější populaci rysa najdeme i na Šumavě. Ovšem neustálé pytláctví u nás i v sousedních státech (především na Slovensku), odkud k nám velké šelmy přicházejí, negativně ovlivňuje migraci velkých šelem a vznik populací nejen u nás v Beskydech a Javorníkách, ale i v dalších navazujících oblastech.

Hnutí DUHA se problematice velkých šelem věnuje již 15 let. Od roku 2002 se Hnutí DUHA také zaměřuje na monitoring velkých šelem v terénu v Beskydech. Neodmyslitelnou součástí naší práce na ochraně velkých šelem jsou také osvětové akce a vzdělávání široké veřejnosti, ochrana migračních koridorů a biotopů šelem. V neposlední řadě se snažíme navázat kontakty mezi myslivci, spolupracovat a konzultovat s nimi ochranu velkých šelem, a také zapojovat veřejnost do ochrany šelem.

Níže naleznete přehled hlavních výsledků a činnosti pracovníků a dobrovolníků monitoringu velkých šelem za rok 2013:

- **2 odborné semináře** o monitoringu velkých šelem jsme zorganizovali pro nové dobrovolníky Vlčích hlídek, na kterých jsme proškolili celkem 51 zájemců; uspořádali jsme také 1 vzdělávací seminář pro stálé aktivní dobrovolníky Vlčích hlídek.
- **164 dobrovolníků** - účastníků [Vlčích hlídek](#) - se během celého roku zaměřovalo na sledování [pobytových znaků](#) a případných známek [nelegálního lovu](#) velkých šelem v Beskydech.
- **42 společných vícedenních akcí** Vlčích hlídek proběhlo v beskydských horách.
- **472 pochůzkami** v rámci společných akcí i mimo ně dobrovolníci Vlčích hlídek a terénní pracovníci Hnutí DUHA monitorovali výskyt velkých šelem a dalších chráněných druhů. Díky tomu získali přes **390 dokladů o přítomnosti šelem** v podobě jejich pobytových znaků a více jak **200 záznamů o výskytu vydry, jeřábka** a dalších vzácných ptačích obyvatel beskydských lesů.
- **1170 autentických fotografií a videí rysa** z fotopastí a **120 vzorků pro DNA analýzy** získali účastníci Vlčích hlídek, pracovníci Hnutí DUHA a mapovatelé zapojení do česko-slovenské spolupráce.
- **6 nálezů pobytových znaků vlka učinili** pracovníci Hnutí DUHA a dobrovolníci Vlčích hlídek; podařilo se jej také **2x zdokumentovat našimi fotopastmi** v Javorníkách.

- Naše fotopast věrohodně zachytila v CHKO Beskydy dokonce i [kočku divokou](#), druh, který zde nebyl doložen 90 let.
- Pokračovali jsme v terénním monitoringu vlků na Slovensku v území navazujícím na Beskydy – zaznamenali jsme **3 rozmnožující se smečky** nedaleko českých hranic, získali **40 vzorků pro analýzu potravy, 48 pro DNA analýzy a 115 fotek a videí vlků a vlčat z fotopastí.**
- Publikovali jsme **2 odborné články v recenzovaných časopisech**: [Článek](#) otištěný v Acta Musei Beskidensis vyhodnocuje údaje o výskytu rysa ostrovida v Beskydech na základě dat vlčích hlídek z let 2003–2012. Ve spolupráci s experty z Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy a ze Správy národního parku Šumava jsme v časopise Lynx [publikovali práci](#), která se zabývá novodobým výskytem kočky divoké na území ČR.
- Zdokumentovali jsme život beskydských rysů od [námluv ke kořátům](#) a sledovali jejich [životní příběhy](#) díky fotopastem i stopování.

Osvětová a informační kampaň

- Spustili jsme [on-line šelmí mapu](#) přibližující veřejnosti život velkých šelem v Beskydech.
- **44 výukových programů** a **4 speciální terénní exkurze** pro žáky základních a středních škol v obcích převážně v Beskydech a okolí jsme zorganizovali pro celkem 1290 a 91 žáků.

- **10 000 ks publikace [Soužití s medvědy](#)** jsme vydali a distribuovali veřejnosti – místním obyvatelům a návštěvníkům Beskyd.
- **50 000 ks brožury [Stopy velkých šelem](#)** a jiných lesních zvířat (upravený dotisk) jsme vydali, z toho 16 800 ks jsme nechali distribuovat spolu s turistickými mapami Beskyd a okolí; zbytek brožurek jsme zdarma šířili na informačních stáncích, horských chatách v Beskydech, na besedách ve školách a dalším zájemcům.
- **Putovní výstavu „Soužití s velkými šelmami“** shlédlo ve dvou městech okolo **1500 návštěvníků**.
- **12 besed spojených s promítáním** o velkých šelmách jsme uspořádali pro veřejnost, zúčastnilo se jich přes **270 zájemců**.
- **65 781 jedinečných návštěv** zaznamenal webový portál www.selmy.cz díky pravidelně zveřejňovaným aktualitám (36 našich článků na Šelmy.cz).
- O aktuálním děním jsme informovali také na **facebookovém kanálu [Ochrana velkých šelem](#)**, který ke konci roku dosáhl téměř **3000 odběratelů**
- Vydali jsme **9 tiskových zpráv** týkajících se velkých šelem a jejich ochrany jsme a přes **110 popularizačních článků nebo reportáží** o velkých šelmách na základě našich informací bylo zveřejněno v českých médiích.
- Podíleli jsme se na vzniku **dokumentu [divoČINY](#)**, který mimo jiné zobrazuje činnost Vlčích hlídek, a tím téma ochrany velkých šelem přibližuje široké veřejnosti.
- Vydali jsme **12 čísel [e-zpravodaje](#)** o velkých šelmách, od 9. čísla jej zasíláme v nové atraktivní podobě s obrázky (prostřednictvím mailchimu) více jak **1200 odběratelům**.

- **9 informačních stánků** s tematikou velkých šelem pro veřejnost jsme organizovali na lidových slavnostech, poutích, jarmarcích a dalších akcích v beskydských obcích.
- Vytvořili jsme **6 krátkých osvětových a informačních spotů** o šelmách a jejich ochraně – na Youtube tak můžete vidět dovádění [vlčích štěňat](#), [mazanou lišku](#) u rysí kořisti, [rysici Jarku](#) s mládětem nebo třeba videozprávu ze [zahájení výsadby](#) v koridoru v Jablunkově.

Zmírňování konfliktů s chovateli, komunikace s myslivci

- **11 síťových elektrických ohradníků** zapůjčeno **5 chovatelům** ovcí jako prevence útoku velkých šelem na stáda ovcí v Beskydech; naši pracovníci [Poradny pro chovatele](#) poskytli také řadu konzultací chovatelům ohledně možností zabezpečení před velkými šelmami.
- **Přes 40 osobních schůzek** a telefonických konzultací s beskydskými lesníky a myslivci v rámci spolupráce na monitoringu šelem.
- Dotiskli jsme **200 ks praktické příručky** o výchově pasteveckých psů a dalších preventivních opatřeních, pomocí nichž lze chránit stáda ovcí a koz před útoky velkých šelem.
- Vydali jsme **1000 ks aktualizované publikace** o významu velkých šelem v našich lesích. Shrnuje aktuální poznatky o vlivu velkých šelem na kořisti, další predátory a celé ekosystémy. Publikace obsahuje také odpovědi na nejčastější pověry, které se o velkých šelmách šíří, a přehled opatření na jejich ochranu.

Ochrana šelem na mezinárodní úrovni

- **O 50 vlků méně** než loni mohli v poslední lovecké sezoně 13/14 legálně zastřelit slovenští myslivci díky rozhodnutí tamějších úřadů. Ty tak zareagovaly na tlak Evropské komise, která po několika letech začala prošetřovat [stížnosti](#) Lesoochranárskeho zoskupenie VLK, Hnutí DUHA Olomouc a sdružení Pracownia na rzech Wszystkich Istot na Slovensko ve věci nedodržování ochrany vlka podle evropské legislativy. Slovenské ministerstvo také [zprísnilo podmínky](#) lovu vlků: vyloučilo jejich zabíjení v příhraničních oblastech a v některých chráněných územích, zakázalo lov vlka na společných honech a zprísnilo evidenci ulovených zvířat. Tím se ztížily podmínky pro pytláctví, které probíhalo celoročně a zabitá zvířata byla „přiznávána“ až v době povoleného lovu.
- **8 přednášek na odborných konferencích**, seminářích a workshopech či v rámci odborné výuky na vysokých školách zrealizovali naši pracovníci v Česku i zahraničí. Vedoucí projektu Miroslav Kutal přednášel například na Univerzitě Palackého v Olomouci, Mendelově univerzitě v Brně, u našich švýcarských partnerů ProNatura a KORA, na mezinárodní konferenci [Wolf Conservation in Humandominated landscapes](#) ve Slovinsku nebo [IENE Scientific Workshop](#) v Luhačovicích.

Ochrana migračních koridorů a biotopů velkých šelem v rozhodovacích procesech

- S pomocí asi **80 dobrovolníků z řad Vlčích hlídek, místních obyvatel, sympatizantů i zástupců místní samosprávy jsme vysadili prvních 500 stromů** v trase prozatím málo lesnatého důležitého migračního koridoru šelem v Jablunkově. Krátké [video](#) ukazuje, jak akce probíhala a jaký má celkově význam.

- **10 vyjádření** jsme podali a desítky osobních jednání jsme vedli na úřadech v rámci správních řízení směřujících k ochraně migračních **koridorů** a biotopů velkých šelem.
- Například jsme zaslali Ministerstvu životního prostředí **naše vyjádření k EIA** (posuzování vlivu na životní prostředí) **k záměru rozvoje lyžařského areálu Severka** nedaleko Dolní Lomné v Beskydech. V rámci něj mělo na místo současné plochy lesa vzniknout obří parkoviště pro 130 aut v srdci hor, rozšířena příjezdová cesta úzkým údolím a došlo by k fragmentaci biotopů velkých šelem zvýšenou automobilovou dopravou. Na základě došlých vyjádření následně Ministerstvo životního prostředí rozhodlo, že dokumentace EIA musí být doplněna o další varianty záměru a rozšířené hodnocení vlivu na chráněnou flóru a faunu.
- **Zúčastnili jsme se veřejného projednávání** plánované stavby silnice R49 přes Vizovické vrchy a **prosazovali jsme vydání negativního stanoviska** v hodnocení vlivů na životní prostředí z důvodu nedostatečného posouzení stavby, chybějících variant a nezohlednění vážného ohrožení migrační propustnosti v tomto pohoří.
- **Důležité vítězství** v ochraně krajiny před zástavbou jsme následně slavili, když Ministerstvo životního prostředí tuto již 7 let kritizovanou plánovanou stavbu silnice R49 **zamítlo** (vydalo nesouhlasné stanovisko). Dalo tak zapravdu všem zásadním **námítkám a argumentům**, které jsme k dokumentaci EIA (hodnocení vlivu stavby na životní prostředí a zdraví) vznášeli spolu s dalšími občanskými sdruženími a místními obyvateli.
- Českou inspekci životního prostředí jsme **upozornili na případ nelegálního vykácení 1,5 hektaru lesa a terénní úpravy půdního povrchu** v obci Dolní Lomná v CHKO Beskydy. Na poškozeném svahu následně místní bezohledný podnikatel zodpovědný za toto porušení 16 ustanovení svou zákonů začal bez jakýchkoli povolení provozovat sjezdovou trať. Případ jsme medializovali jako odstrašující ukázkou tlaku na beskydskou přírodu a neregulované rozšiřování turisticko-zábavních aktivit, které může ohrozit dlouhodobé přežití vzácných zvířat citlivých k vyrušování jako je rys, medvěd nebo tetřev.

Přijde vám naše práce užitečná?

Pokračovat v ní můžeme jen díky podpoře individuálních dárců - lidí, jako jste vy. Staňte se také jedním z **Přátel velkých šelem!** Pomůžete nám tak efektivně a dlouhodobě chránit rysy, vlky a medvědy i českou přírodu, která je našim společným domovem.

Účast v rozhodovacích procesech v Olomouci

V Olomouci jsme pravidelnými účastníky správních řízení o kácení městské zeleně a loni jsme se také podíleli na připomínkování nového územního plánu města, který má vstoupit v platnost již v příštím roce. Z těch nejdůležitějších kauz jmenujme:

Olomoucký hrad

Nejvíce veřejnosti známa kauza, na kterou jsme se zaměřili i se spoluúčastí České společnosti ornitologické, České společnosti na ochranu netopýru, Agentury ochrany přírody a krajiny ČR, Přírodovědeckou fakultou UPOL a Moravským ornitologickým spolkem. Již v roce 2012 zahájil Magistrát města Olomouce v souvislosti s plánovanou rekonstrukcí areálu letního kina řízení o kácení desítek stromů. Kontrolou na místě za pomoci tzv. bat-detektoru jsme zjistili, že lokalita je lovištěm a místem výskytu mnoha zvláště chráněných druhů netopýrů. Proto jsme se ve spolupráci se jmenovanými organizacemi domluvili s investorem na ročním monitoringu lokality. Ten skončil loni v létě zjištěním, že lokalita poskytuje životní prostor pro 11 druhů zvláště chráněných druhů netopýrů, mimo jiné se zde nacházejí úkryty pro stálé i přechodné kolonie těchto vzácných létajících savců. V následných poměrně komplikovaných jednáních s investorem, architektem rekonstrukce a spolupracujícími organizacemi se nám podařilo dosáhnout úpravy projektu – nejcennější části lokality zůstanou zachovány. Olomouc se tak může pyšnit lokalitou s velkou druhovou pestrostí vzácných druhů a významným estetickým přínosem.

Více informací naleznete na našich webových stránkách olomouc.hnutiduha.cz. V případě zájmu o kauzu „Olomoucký hrad“ kontaktujte Josefu Volfovou, tel. 775 734 434, email: josefa.volfova@hnutiduha.cz.

Územní plán

V polovině března 2013 podalo naše sdružení hned dvě námítky k návrhu nového územního plánu. Dohromady je podpořilo téměř devět set lidí.

Návrh územního plánu zveřejněný na začátku loňského roku sice zohledňoval řadu věcí, které v minulosti veřejnost připomínkovala, přesto v něm zůstávaly problémové body. Jeho schválení by umožnilo realizaci nových průmyslových zón a velkých developerských projektů na úkor kvalitní zemědělské půdy, zeleně a rekreační funkce městské krajiny. Dokument zůstal v celkovém pojetí špatně koncipovaný. Hnutí DUHA Olomouc proto k němu vypracovalo připomínky, pod které se během necelých tří týdnů podepsalo 564 lidí. Naše organizace se tak stala zástupcem veřejnosti, což nás opravňovalo podat k návrhu námítku nazvanou "Více zeleně pro Olomouc".

Na základě stížností obyvatel města, kteří během doby připomínkování návrhu územního plánu přicházeli do ekoporadny, pak pracovníci Hnutí DUHA Olomouc sepsali ještě jednu připomínku. Ta se týkala nevhodného dopravního spojení ulic Hynaisova a Dolní Hejčínská, které by znamenalo výrazné zmenšení ploch zeleně a zásah do soukromého majetku místních obyvatel (záběr soukromých zahrad).

Bližší informace o aktuálním vývoji územního plánu naleznete také na našich webových stránkách. Kontaktovat můžete Josefu Volfovou, tel. 775 734 434, email: josefa.volfova@hnutiduha.cz.

Finanční zpráva

(v tis. Kč)

A. Náklady

I. Spotřebované nákupy celkem	581
Spotřeba materiálu	474
Spotřeba energie	13
Prodané zboží	94
II. Služby celkem	1 445
Opravy a udržování	2
Cestovné	222
Ostatní služby	1221
III. Osobní náklady celkem	1 153
Mzdové náklady	891
Zákonné sociální pojištění	262
IV. Daně a poplatky	4
V. Ostatní náklady	52
Pokuty a penále	7
Kurzové ztáty	2
Dary	15
Jiné ostatní náklady	28
Náklady celkem	3 235

B. Výnosy

I. Tržby za vlastní výkony a za zboží celkem	305
Tržby z prodeje služeb	163
Tržby za prodané zboží	142
III. Jiné ostatní výnosy	41
VI. Přijaté příspěvky	3 141
Granty a dotace	2 798
Dary příznivců	343
Výnosy celkem	3 487

C. Výsledek hospodaření před zdaněním **252**

D. Výsledek hospodaření po zdanění **252**

PODĚKOVÁNÍ

Práci Hnutí DUHA Olomouc v roce 2013 podpořili:

Nadace Partnerství (Program švýcarsko-české spolupráce)

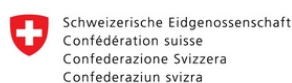
European Outdoor Conservation Association

International Visegrad Fund

Nadace VIA

Dům zahraničních služeb (program Grundtvig)

Příspěvky individuálních dárců

Za spolupráci děkujeme také následujícím organizacím (abecedně řazeným): Agentuře ochrany přírody a krajiny ČR, Alka Wildlife, České společnosti pro ochranu netopýrů, ČSOP Cieszynianka, ČSOP Orchidea Valašsko, ČSOP Radhošť, ČSOP Valašské Meziříčí, Dopravní federaci, Katedře ekologie a životního prostředí PŘF UP v Olomouci, KORA, Lesoochranárskému zoskupenie VLK, Magistrátu města Olomouce, Mendelově univerzitě v Brně, Moravskému ornitologickému spolku, Muzeu Beskyd Frýdek-Místek, Nadačnímu fondu OKNO Olomouc, Občanskému sdružení Za krásnou Olomouc o. s. Beskydčan, o.s. Egeria, o.s. Vizovické vrchy, obcím Dolní Lomná a Jablunkov, Pracownie na rzecz Wszystkich Istot, ProNatura, Přírodovědecké fakultě UK v Praze, Slovak Wildlife Society, Sluňákovu – Centru ekologických aktivit města Olomouce, Správám CHKO Beskydy, Bílé Karpaty a Jeseníky, Správě Krkonošského národního parku Vrchlabí, Síti ekologických poraden STEP, Střední zemědělské škole Český Těšín, Stowarzyszeniu dla Natury WILK, Unii pro řeku Moravu a všem členům, příznivcům a dobrovolníkům a spolupracovníkům.

A › Dolní náměstí 38, 772 00 Olomouc

T › 585 228 584

E › olomouc@hnutiduha.cz

<http://olomouc.hnutiduha.cz>

www.ekologickelisty.cz

www.selmy.cz

Vydalo Hnutí DUHA Olomouc, červen 2014.